

Stichting Bethlehem
Burg. Lodderstraat 41
4043 KL Opheusden

Rapport inzake de jaarrekening 2022

Inhoudsopgave

Pagina

Accountantsrapport

Bestuursverslag

3

Geconsolideerde jaarrekening

Geconsolideerde balans per 31 december 2022	16
Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2022	18
Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2022	19
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de geconsolideerde jaarrekening	20
Toelichting op de geconsolideerde balans	24
Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten	30

Enkelvoudige jaarrekening

Enkelvoudige balans per 31 december 2022	33
Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2022	35
Enkelvoudig kasstroomoverzicht over 2022	36
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de enkelvoudige jaarrekening	37
Toelichting op de enkelvoudige balans	38
Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten	42

Bestuursverslag 2022
Stichting Bethlehem

Inleiding

2022

Zo de HEERE het huis niet bouwt, te vergeefs arbeiden deszelfs bouwlieden daaraan; zo de HEERE de stad niet bewaart, te vergeefs waakt de wachter (Ps. 127: 1)

We mogen met verwondering terugzien op de voortgang van het zendingswerk van Stichting Bethlehem in 2022. De HEERE gaf ook dit jaar dat de harten geneigd mochten worden om financiële middelen te geven voor ons zendingswerk en dat de harten van velen geneigd werden om zich voor de doelstelling van Stichting Bethlehem in te zetten.

Het jaar 2022 was ook voor het personeel een bijzonder jaar: Georg Lindhoud en zijn gezin mochten uitgezonden worden, Marieke Bakker heeft haar toerustingsperiode afgerond en Lianne de Baat kon als veldwerker aangenomen worden.

Zendingswerker Job Bolier en de veldwerkers hebben kracht en wijsheid ontvangen om hun werk op de velden te verrichten, naast het bestuur en de medewerkers in Nederland.

Verder zijn er ook diverse bouwactiviteiten op de velden, u kunt daarover meer lezen in dit verslag. Wat is het dan nodig om Psalm 127 te beleven in afhankelijkheid van de Heere.

We ervaren het altijd weer als bijzonder dat deze velden arbeidsterrein van onze Stichting is geworden. Dat dit niet vanzelfsprekend is lazen we ook bij ds. Helperus Ritzema van Lier: 'Het behaagt de Heere om sommige volkeren veel later dan anderen met het Evangelielicht te bezoeken: en sommigen zitten nog tot op deze dag in een dikke donkerheid en schaduw des doods'

Moge de Heere het zendingswerk van Stichting Bethlehem rijkelijk willen zegenen!

Psalm 67: 1

D' algoede God zij ons genadig,
En zegen' ons met overvloed;
Hij doe Zijn aangezicht gestadig
Ons lichten, en Hij zij ons goed;
Opdat elk genegen
Zich aan Uwe wegen
Op deez' aarde wenn';
En de blindste heiden,
Nu van God gescheiden,
Eens uw heil erkenn'.

Ds J.A. Weststrate, voorzitter

1. Stichting Bethlehem

In dit jaarverslag geven we een nadere toelichting op de werkzaamheden en financiën van onze stichting. Als eerste worden de basisgegevens, doelstelling en missie vermeld.

2.1 Basisgegevens

Adres : Burgemeester Lodderstraat 41, 4043KL Opheusden
Mail : info@stichtingbethlehem.nl
Web : www.stichtingbethlehem.nl
KvK nr. : 69852324
IBAN : NL80 RABO 0331 92 9317

Daarnaast heeft de stichting een ANBI-status en een CBF-erkenning. (Het CBF is een onafhankelijke stichting die toezicht houdt op de inzameling van geld voor goede doelen)

2.2 Doelstelling en missie

In artikel 2 van de statuten van onze stichting staat de doelstelling van de stichting weergegeven:

Het ondersteunen van zendings- en evangelisatieactiviteiten in Zuid-Afrika en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

Deze doelstelling is ook terug te vinden in de missie van Stichting Bethlehem: *'We hope to bring needy people from a bread to the Bread.'*

De werkzaamheden van de stichting laten zich het beste samenvatten als:

Het houden van wekelijkse - op meerdere dagen - Bijbelklassen en maandelijkse evangelisatiediensten op onze werkvelden. Daarbij hebben we oog voor de zorgen en levensvraagstukken van de behoeftigen die deze bijeenkomsten bezoeken. Naast het Woord bieden wij dus ook waar nodig materiële steun (voorzien in primaire levensbehoeften) om mensen daarbij in aanraking te brengen met Gods Woord. *'from a bread to the Bread'*.

2.3 Visie

'We hope to bring needy people from a bread to the Bread. Stichting Bethlehem richt zich op het ondersteunen van zendings- en evangelisatieactiviteiten in Zuid-Afrika (specifiek in de gebieden waar wij werken) en al hetgeen daartoe bevorderlijk is. Dit alles moet bijdragen aan de verkondiging van en instandhouding van de verkondiging van Gods Woord. Alle praktische hulp dient als ingang tot verspreiding van het Evangelie. Wij willen ons verdiepen in en focussen op de bestaande gebieden in Zuid-Afrika en maken ons bekend als Bethlehem Mission.

2.4 Bestuur

Samenstelling

ds. J.A. Weststrate voorzitter

Functies

Predikant Gereformeerde Gemeente in Nederland te Gouda

Nevenfuncties

Lid van het hoofdbestuur van de Gereformeerde Bijbelstichting in Leerdam

Lid van het bestuur van de Bijbel met Uitleg

Deputaat van het Deputaatschap Algemene Kerkelijke zaken van de GGiN

Deputaat van het Deputaatschap Buitenlandse kerken van de GGiN

Deputaat van het Deputaatschap Emerituskas van de GGiN

Voorzitter van het Deputaatschap Financiële Dienstverlening van de GGiN

Deputaat van het Deputaatschap Huwelijksvraagstukken van de GGiN

Deputaat van Artikel 49 DKO van de GGiN

Docent aan de Theologische School van de GGiN

dhr. G.R. van Leeuwen *secretaris*

Functie

Lid College van Bestuur Hoornbeek College en Van Lodenstein College

Nevenfuncties

Deputaat van het Deputaatschap Kerk en Overheid van de GGiN

Scribent De Wachter Sions, orgaan van de GGiN

Bestuurder Samenfoort VO Huisvestingscoöperatie Amersfoort U.A.

dhr. J.H. Pap *penningmeester*

Functie

Director Consolidation & Reporting EAAA, Interface European Manufacturing BV

Nevenfuncties

Penningmeester GMA SGP Apeldoorn

Bestuurslid PKV SGP Uddel

Bestuurslid Uddel Energiek

dhr. C. van Burg *lid*

Functie

Directeur Kapitaal Investerings (CAPEX) en Mega TurnArounds (OPEX) Dow Inc.

Nevenfuncties

Ambtsdrager GGiN Terneuzen

Raad van Toezicht lid Stichting Woord en Daad

Bestuurslid Stichting Woord en Daad Winkels

Bestuurslid Inluvest B.V.

Bestuurslid (voorzitter) Provinciale Afdeling SGP Zeeland

Lid van de werkgroep Catechese van DOOC

Deputaat van het Deputaatschap Hulp Bijzondere Noden van de GGiN

dhr. P. Hoogendijk

Functie

Manager Belastingadviseur, Visser & Visser Belastingadviseurs BV

Nevenfuncties

Penningmeester Stichting Dutch Baroque

dhr. W. Korevaar *lid*

Functie

Gepensioneerd

Geen nevenfuncties

dhr. D.M.P. van de Merwe

Functie

Directeur/ architect/ mede-eigenaar Van den Berg Architecten B.V.

Nevenfuncties

Architect/ design coordination Dutch Hospital Design

Mentor Artiz Hogeschool voor de Kunsten

Lid Raad van Toezicht Huize Winterdijk te Gouda

dhr. C.W. van de Steeg lid

Functie

Directeur NO₃

Geen nevenfuncties

dhr. M.M.J. Weststrate

Functie

Directeur aandeelhouder Fancit

Geen nevenfuncties

De bestuursleden ontvangen geen vergoeding voor hun bestuurslidmaatschap.

Bestuurswijzigingen

In oktober 2022 heeft C. van Burg zijn bestuurslidmaatschap beëindigd.

Bestuursvergaderingen

Het bestuur heeft in 2022 elfmaal vergaderd. Hierin werden naast de operationele zaken ook de samenhang tussen de doelstellingen, inkomsten en uitgaven besproken.

2.5 Toezicht Deputaatschap Zending en Evangelisatie

In 2017 heeft de synode van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland (GGiN) uitgesproken dat zij het werk van Stichting Bethlehem tot haar verantwoordelijkheid wilde maken. Sinds 2018 vallen de werkzaamheden van Stichting Bethlehem onder kerkelijke verantwoordelijkheid van het Deputaatschap Zending en Evangelisatie (GGiN).

3. Zuid-Afrika

3.1 Werkvelden

Het jaar 2022 was een druk en bewogen jaar. T. Oosterwijk en C. van den Bogert hebben met de komst van familie J. Bolier en N. Verschuur, na een lange periode wachten, versterking gekregen. Eind 2021 werd het gezin Bolier verwelkomd in Zuid-Afrika. De komst van zendingswerker Bolier heeft een positieve bijdrage aan de ontwikkeling van de velden en het uitdragen van Gods Woord. Op de drie projectlocaties is te zien dat de integratie tussen de veld-, zendingswerkers en de lokale teams groeit. Er zijn goede onderlinge verhoudingen. Veldwerker N. Verschuur kon in het laatste kwartaal van 2022 verwelkomd worden, zij richt zich voornamelijk op de (doorontwikkeling) van de kinderprogramma's.

3.2 Visitatie

Delegaties van het bestuur hebben drie bestuursbezoeken afgelegd:

- In maart door G.R. van Leeuwen, ds. J.A. Weststrate en M.M.J. Weststrate;
- In augustus door M.M.J. Weststrate;
- In november door M.M.J. Weststrate en D. van de Merwe om de voortgang te bezien en alle operationele zaken te bespreken.

3.3 Refilwe

De samenwerking met het weeshuis van Refilwe is intensiever geworden. Bethlehem integreert sinds de zomer van 2022 in alle programma's. Het heeft veel tijd gekost om te leren samen te werken. Door de huidige samenwerking zijn veel ingangen en mogelijkheden in de community van Refilwe. Via de caregivers van Refilwe komt Bethlehem in de wijken rondom Refilwe en daarmee ook bij de ouders en de kinderen thuis. Het weeshuis te Refilwe is een zelfstandige organisatie met een goed lokaal management. Er is een goede basis gelegd voor het ontplooiën van meer activiteiten in de toekomst.

Hammanskraal

3.4 Garden of Hope

De Garden of Hope is een echt community center geworden met veel dagelijkse betrokkenen. Dagelijks wordt de Garden of Hope door zeker 300 lokale mensen bezocht. Sommige werken in de tuin, anderen zitten onder het afdak voor onderlinge ontmoeting. Onze zendingswerkers voeren hier veel persoonlijke gesprekken en dragen het Woord uit. De veldwerkers geven de kinderen dagelijks Bijbelonderwijs, wekelijks ontvangen ongeveer 250 kinderen Bijbelonderwijs. Dit jaar is Bethlehem gestart met de bouw van twee klaslokalen. Naar verwachting zijn de lokalen begin 2023 gereed. In 2021 hebben lokale mensen voor het onderhouden van hun tuintje een training gevolgd. De vruchten zijn daarvan inmiddels letterlijk te zien. Presley en Itumeleng Sepato geven dagelijks leiding op de Garden of Hope. Onze fieldmanager Cees van den Bogert ondersteunt hen hierin.

3.6 Tswaraganang

De samenwerking met het weeshuis Tswaraganang heeft ervoor gezorgd dat Bethlehem ingang in Hammanskraal heeft gekregen. Tswaraganang is een zelfstandig weeshuis. Bethlehem komt daar wekelijks om kinderen en betrokkenen te onderwijzen vanuit Gods Woord. Dat zijn ongeveer 60 kinderen. Tswaraganang heeft een kleine tuin waar ongeveer 20 hoogbejaarde vrouwen werken. Zij ontvangen wekelijks Bijbelonderwijs. Tswaraganang staat onder leiding van Chaterine Sepato.

3.7 Safe house

Einde 2021 heeft Bethlehem van de chieft in Hammanskraal een stuk grond ontvangen voor het ontplooiën van activiteiten namens Stichting Bethlehem. Het stuk grond inmiddels gereed gemaakt voor de start van een lokaal tuinproject. Er zijn kleine gebouwen geplaatst zodat er een eenvoudig community center gestart kan worden. Dagelijks wordt de tuin door ca. 80 lokale vrouwen bewerkt. Ze bereiden dan ook voor zichzelf een eenvoudige maaltijd in de traditionele keuken. Inmiddels is er een lokale manager gevonden die verantwoordelijk is voor de dagelijkse operatie. Wekelijks houden de zendingswerkers een meditatie, daarnaast voeren ze persoonlijke gesprekken. De komende jaren zijn nodig voor onderzoek naar de behoeften van de lokale community. Hulp aan misbruikte vrouwen en kinderen heeft op dit moment de grootste prioriteit, omdat Zuid-Afrika voor deze groep geen goed sociaal vangnet kent.

3.8 Elderly Home

Eind 2022 zijn er plannen gemaakt voor vervangende nieuwbouw van het Elderly Home. Er is onderzoek gedaan of renovatie mogelijk was, maar de bestaande bebouwing was bouwkundig dermate slecht dat het een verkeerde investering zou zijn. Daarom is gekozen om naast het bestaande gebouw een nieuw Elderly Home te bouwen van een betere kwaliteit. Daartoe is een bouwmanager aangetrokken uit Pretoria die bereid is om met zijn (onder)aannemers in de townships te werken. De bouw is begin 2023 gestart. Zodra de nieuwbouw klaar is, kunnen de bejaarden verhuizen en kan het oude gebouw gesloopt worden. Op die plek is op termijn eventueel plaats voor een tweede fase (uitbreiding) van het Elderly Home.

3.9 Phumzile

Het is enige jaren wachten geweest op ingangen in dit krottenwijk. Inmiddels zijn deze ontstaan. In Phumzile worden wekelijks voor een kleine groep mensen meditaties gehouden. Daarnaast worden er veel huis aan huis bezoeken aangelegd om deze kleine community te leren kennen. Vanuit de twee kleine gaarkeukens ontvangen de

kinderen voor schooltijd een maaltijd. De omstandigheden in dit gebied zijn schrijnend. Vanuit deze gemeenschap is gevraagd of er ook Bijbelonderwijs in kleine groepjes gegeven kan worden. Inmiddels is daar gevolg aan gegeven.

3.10 Zendingswerkers

De heer J.G. Lindhoud heeft zijn opleiding voor zendingswerker afgerond en is per 4 januari 2023 met zijn gezin naar Zuid-Afrika vertrokken.

3.11 Risico's

Veiligheidsrisico's:

Onze medewerkers werken veelal in de townships waar veel criminaliteit is. Vooral vrouwen zijn kwetsbaar. Daar is iedere medewerker zich van bewust, ze worden daarvoor ook getraind. Ook het dagelijks deelnemen aan het verkeer is een verhoogd risico: er gebeuren over het algemeen veel ongelukken. Stichting Bethlehem besteedt daaraan tijd en aandacht. Zo rijden de medewerkers nooit alleen door de wijken en worden ze ondersteund door onze lokale collega's.

Financiële risico's:

Stichting Bethlehem werkt in Zuid-Afrika, een land waar risico's hoger liggen dan in Nederland. Denk bijvoorbeeld aan fraude/corruptie. Dit is een punt van aandacht voor het bestuur en wordt periodiek met de lokale medewerkers besproken tijdens werkbezoeken en visitaties.

Omdat de operaties in Zuid-Afrika uitgevoerd worden, loopt Stichting Bethlehem een koersrisico. Dit koersrisico is niet afgedekt door middel van financiële instrumenten.

Stichting Bethlehem loopt beperkt renterisico; een in 2021 aangekochte woning is gefinancierd met een lineaire lening voor een periode van 5 jaar tegen een vast rentepercentage van 1%. Op de uitstaande gelden dient eveneens interest betaald te worden. Stichting Bethlehem heeft geen gelden vastgezet in deposito's voor een periode langer dan 3 maand.

Het liquiditeitsrisico van Stichting Bethlehem is beperkt. De huidige liquiditeitspositie is voldoende voor de operationele kosten voor het komende jaar.

Het bestuur heeft ervoor gekozen om een continuïteitsreserve van maximaal 1 jaar aan operationele kosten aan te houden. Naast deze continuïteitsreserve houdt de stichting overige reserves en fondsen aan, zie hiervoor de toelichting op paragraaf 5.3.

4 Fondsenwerving

De financiering van het werk dat vanuit stichting Bethlehem wordt verricht is afhankelijk van giften van derden. De achterban, en daarmee ook de gevers van onze stichting, zijn hoofdzakelijk te vinden binnen het kerkverband van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland. We hebben een trouwe groep donateurs, die opgedeeld kan worden in drie doelgroepen: particulieren, bedrijven en kerken. Onder kerken verstaan we de kerkelijke gemeenten én de verenigingen die binnen een gemeente actief zijn.

Net als in 2021 lag in 2022 de focus met name op het vergroten van de bekendheid van de stichting om daarmee een vaste inkomstenstroom te creëren. Met behulp van een CRM-pakket willen we de doelgroepen duidelijker in kaart brengen waardoor we hen in de toekomst ook doelgericht kunnen benaderen en informeren.

Het **bedrijvennetwerk** groeit gestaag en heeft nu ruim 80 ondernemers als lid. Er zijn in 2022 twee bijeenkomsten gehouden die goed bezocht werden. Onder de leden is onlangs een peiling gehouden om na te gaan hoe de activiteiten worden gewaardeerd. De uitkomst is dat de waardering hoog is en dat we op de goede weg zijn. Gezien de brede geografische spreiding is het een aanbeveling om regio-bijeenkomsten te organiseren.

Vanwege beperkende maatregelen rondom covid, konden in het begin van het jaar niet alle voorlichtingen doorgaan. Later werden deze maatregelen opgeheven en heeft het **voorlichtingsteam** toch diverse voorlichtingen kunnen houden (scholen, kerken en verenigingen). Daaruit zijn diverse fondsenwervende acties ontstaan. Verschillende scholen hebben acties georganiseerd om fondsen te werven voor de stichting. Daarnaast zien we dat er door het gehele land **particuliere acties** worden gehouden om gelden te werven voor het werk van Bethlehem. De particulieren achterban wordt op diverse manieren gemotiveerd om haar betrokkenheid te tonen. Door middel van (digitale en papieren) nieuwsbrieven, LinkedInberichten, website en een jaarlijks magazine doen we een beroep op onze achterban. De **kerkelijke betrokkenheid** uit zich in het overmaken van giften via plaatselijke diaconieën, een plek voor Bethlehem op het jaarlijkse collecterooster en het uitnodigen van voorlichters tijdens kerkelijke activiteiten. De kerkenraden ontvangen jaarlijks een brief van de stichting. Ook ontvangen de kerkenraden de digitale nieuwsbrieven.

5 Uitgelicht

Vanwege de coronacrisis konden er in de voorgaande jaren geen evenementen gehouden worden. Omdat dit in 2022 wel weer kon, was het voor het samengesteld projectkoor o.l.v. dirigente Hanna Jonkers alsnog mogelijk om een Cd-opname en een Cd-presentatie te houden in de grote kerk in Tiel én Harderwijk. Deze cd 'hoor ons & help ons' is ook te koop in de webshop van onze stichting.

6 Communicatie

De achterban wordt op diverse manieren op de hoogte gehouden van onze werkzaamheden. We creëren bekendheid, werken aan bewustwording en roepen mensen op hun betrokkenheid te tonen.

De Wachter Sions is voor Stichting Bethlehem een belangrijk platform om te communiceren met zowel de kerken als particulieren.

Daarnaast zetten we nog andere middelen in om onze achterban te informeren en betrokken te houden. Denk hierbij aan:

- Zowel een digitale als een papieren nieuwsbrief voor particulieren en kerken
- Digitale nieuwsbrief voor ondernemers
- Voorlichtingsbijeenkomsten voor scholen, kerken, verenigingen en overige organisaties
- Advertenties
- Free publicity

- Website met o.a. persoonlijke blogs van medewerkers, projectinformatie en 'help mee'-pagina
- Jaarlijks een verslag in De Wachter Sions
- Social Media: LinkedIn en WhatsApp

- **Financieel**

6.1 Resultaat

De totale baten voor 2022 waren € 1.235.447 en kwam voor het overgrote deel uit bijdragen van particulieren. De totale lasten bedroegen € 1.171.382. Daardoor bleef er een nettoresultaat over van € 64.065.

6.2 Kosten

Hieronder treft u een aantal gegevens aan die de verhouding weergeven van de begrote kosten en gemaakte kosten voor het jaar 2022.

6.2.1 Besteed aan doelstelling

In 2022 is 75,9% van de uitgaven en kosten besteed aan de doelstelling. Een deel van deze uitgaven zijn gedaan voor daarvoor bestemde projecten in Zuid-Afrika. Zie voor de specificatie onderstaande tabel.

Omschrijving	Begroot	Uitgegeven	%
<i>Project Garden of Hope</i>	85.000	207.535	244%
<i>Project Tshupo Ke Lesedi</i>	65.000	55.058	85%
<i>Project Tswaragang</i>	32.500	32.944	101%
<i>Project Refilwe Orphancare</i>	65.000	129.899	200%
<i>Project Phumzile</i>	25.000	9.964	40%
<i>Project Safehouse</i>	50.000	10.634	21%
<i>Afschrijvingen</i>	31.750	17.111	54%
Totaal project gerelateerde kosten Zuid-Afrika	354.250	463.145	131%

Omschrijving	Begroot	Uitgegeven	%
Algemene kosten Nederland	314.011	312.267	99%
Algemene kosten Zuid-Afrika	244.600	202.697	83%
	558.611	514.964	92%

6.2.2 Beheer en administratie

De gewenste verhouding tussen beheer en administratiekosten en de som van de geworven baten voor het budget van 2022 bedraagt 13,4%. Voor 2022 is 8,8% van de totale baten uitgegeven aan beheer- en administratiekosten.

6.2.3 Werving

De gewenste verhouding tussen de wervingskosten en de som van de geworven baten voor het budget voor 2022 is 4,2%. De gerealiseerde uitgaven zijn 3,7% van de totale baten.

6.3 Reserveringsbeleid

Als stichting hebben we een bedrag van € 750.000,00 gereserveerd. Deze continuïteitsreserve is gebaseerd op de lasten in Zuid-Afrika en Nederland van ongeveer één jaar. Naast de continuïteitsreserve zijn reserves gevormd voor nieuwe projecten, voor de uitzending van de zendingswerkers en wordt een bestemmingsreserve aangehouden voor de operaties in Zuid-Afrika.

7.Toekomst

U heeft kunnen lezen wat de ontwikkelingen in het afgelopen jaar zijn geweest op de werkvelden. Er is een stabiele basis gelegd van waaruit Gods Woord verkondigd kan worden. De nood bij de zwarte medemens is groot en er kan werkelijk gezegd worden dat 'de velden wit zijn om te oogsten'.

Het jaar 2022 laat zich het beste samenvatten in het woord stabilisatie. Het creëren van een stabiele werkomgeving in zowel Refilwe als Hammanskraal. Daarom zijn we verblijd dat de community hal in Hammanskraal in 2022 is opgeknapt en er twee extra lokalen zijn bijgebouwd. Hierdoor is een mogelijkheid ontstaan om het werken met kinderen verder door te ontwikkelen en kunnen de Bibleclasses in meer rust worden gehouden. Met alle geluidsoverlast in de oude hal was dat bijna ondoenlijk.

Eerder in dit verslag (3.8) hebben we al genoemd dat begin 2023 een begin gemaakt is met de bouw van een ouderenhuis (Elderly Home). Daarnaast zijn de plannen voor de locatie van het Safe House, ook in Hammanskraal enigszins gevorderd. Daar is nu een eenvoudige overkapping zodat de zendingswerkers ook daar hun Bibleclasses kunnen doen. Inmiddels zijn er met Tswaraganang erbij dus drie locaties in Hammanskraal.

Het uitzien blijft dat over een aantal jaren in zowel Hammanskraal als Refilwe een vaste preekplaats voor zendingswerkers en/of zendelingen gerealiseerd zal zijn.

De ontwikkelingen in Phumzile zijn in 2022 dankzij de inspanningen van onze fieldmanager voorspoedig ontwikkeld. Het is een complexe locatie omdat deze sloppenwijk minder georganiseerd is en feitelijk illegaal op een vuilnisbelt is gebouwd. Evenwel is het gelukt om hier een basis voor vaste momenten te organiseren, zodat ook hier het Woord gebracht kan worden.

Begroting 2023

Omschrijving	Begroting 2023
<i>Zendingswerkers</i>	
Loonkosten	155.000
Reiskosten	20.000
Opleidingskosten	20.000
Afschrijvingen	10.000
	205.000
<i>Veldwerkers</i>	
Loonkosten	78.000
Opleidingskosten	40.000
	118.000
<i>Algemene kosten Nederland</i>	

Loonkosten	137.000
Algemene kosten Nederland	70,000
Marketing	50,000
Productontwikkeling	15,000
Voorlichting	5,000
Ondernemersnetwerk	5,000
Administratiekosten	15,000
Accountantscontrole	20,000
	347.000
<i>Algemene kosten Zuid-Afrika</i>	
Loonkosten	199.707
	199.707
<i>Projectkosten Zuid-Afrika</i>	
Algemene kosten Nederland	70,000
Marketing	50,000
Productontwikkeling	15,000
Voorlichting	5,000
Ondernemersnetwerk	5,000
Administratiekosten	15,000
Accountantscontrole	20,000
	556.175
Totale kosten	1.425.882

Ten slotte

Met dit jaarverslag is er teruggeblikt op de werkzaamheden die er in 2022 zijn verricht. Een jaar waarin de beperkende maatregelen rondom corona minder werden en verdwenen, waardoor er meer dingen mogelijk waren. Een jaar ook waarin het team in Zuid-Afrika verder uitbreidde, de contacten met de lokale bevolking intensiever werden, er meer vertrouwen ontstond en de groep mensen en kinderen waarvoor en -mee gewerkt werd groeide. Bouwplannen werden concreet gemaakt door te starten met voorbereidingen voor de bouw van een Elderly Home begin 2023.

Maar ook in Nederland en Canada werd op verschillende manieren intensief gewerkt om mensen te informeren over het werk van onze stichting en om te voorzien in de benodigde financiële middelen. Zo groeide het aantal leden van het ondernemersnetwerk, nam de vraag naar voorlichting weer toe en waren er ook weer particuliere acties en was er kerkelijke betrokkenheid.

U begrijpt dat dit met de omvang van het huidige werk ook voor 2023 blijvend nodig is. Wilt u ons als bestuur, werkers en velden opdragen in uw gebeden en steunen waar kan? In het besef dat onze eigen krachten te kort schieten, niets zijn. Dat is waar ook Psalm 90 mee besluit in vers 17: "En de liefelijkheid des HEEREN, onzes Gods; zij over ons; en bevestig Gij het werk onzer handen over ons, ja, het werk onzer handen, bevestig dat." Zo draagt de Koning Zelf zorg voor Zijn kerk en krijgt Hij de eer. Overal ter wereld; ook in Zuid-Afrika.

Geconsolideerde jaarrekening
Geconsolideerde jaarrekening

Geconsolideerde balans per 31 december 2022
Geconsolideerde balans per 31 december 2022
(Na resultaatbestemming)

	<u>31 december 2022</u>		<u>31 december 2021</u>	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Vaste activa				
<i>Immateriële vaste activa</i>				
Overige immateriële vaste activa		3.077		4.187
<i>Materiële vaste activa</i>				
Gebouwen en terreinen	292.992		-	
Kantoormeubilair	13.237		12.288	
Vervoersmiddelen	37.608		32.798	
Andere vaste bedrijfsmiddelen	4.000		3.305	
Vooruitbetalingen op activa	-		<u>103.453</u>	
Materiële vaste activa		<u>347.837</u>		151.850
Vlottende activa				
<i>Vorraad</i>				
Vorraad		19.575		13.897
<i>Vorderingen</i>				
Overige vorderingen		95.290		37.055
<i>Liquide middelen</i>				
Rabobank	1.039.346		1.216.688	
Bank Zuid-Afrika	<u>163.883</u>		<u>69.655</u>	
		1.203.229		1.286.343
Totaal activazijde		<u><u>1.669.008</u></u>		<u><u>1.493.332</u></u>

	<u>31 december 2022</u>		<u>31 december 2021</u>	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Groepsvermogen		1.371.596		1.313.792
Langlopende schulden				
Langlopende schulden		180.000		80.000
Kortlopende schulden				
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	17.546		11.339	
Kortlopende deel langlopende schulden	50.000		20.000	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.880		11.099	
Overige schulden	<u>46.986</u>		<u>57.101</u>	
		117.412		99.539
Totaal passivazijde		<u>1.669.008</u>		<u>1.493.331</u>

Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2022
Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2022

	Begroting		
	2022	2022	2021
Baten			
Baten van particulieren	674.435	585.500	575.123
Baten van bedrijven	262.020	150.000	228.071
Baten van verbonden organisaties	283.323	200.600	182.794
<i>Subtotaal</i>	<i>1.219.778</i>	<i>936.100</i>	<i>985.988</i>
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten	15.669	10.000	4.837
Som der baten	1.235.447	946.100	990.925
Lasten			
Besteed aan doelstellingen	871.675	677.650	638.678
Wervingskosten	128.965	60.000	67.115
Kosten beheer en administratie	153.509	117.500	134.437
Som der lasten	1.154.150	855.150	840.230
Saldo voor financiële baten en lasten	81.297	125.000	150.695
Saldo financiële baten en lasten	-682	-	-957
Saldo van baten en lasten	80.615	125.000	149.738
Resultaatsbestemming			
Bestemmingsreserve uitzending zendingswerkers	-	-	-
Bestemmingsreserve nieuwe projecten	-53.542	-	-12.511
Bestemmingsreserve Zuid-Afrika	313.301	-	122.310
Continuïteitsreserve	-	-	250.000
Bestemmingsfonds COVID-19	-	-	-20.175
Bestemmingsfonds Garden of Hope	-	-	-12.354
Bestemmingsfonds Gaarkeuken	-	-	-6.715
Bestemmingsfonds Community hal	13.889	-	34.168
Overige reserve	-161.311	-	-202.614
	80.615		149.738

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2022
Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2022

		2022	2021
<i>Kasstroom uit operationele activiteiten</i>			
Resultaat		80.615	149.738
<i>Aanpassingen voor</i>			
Afschrijving	23.870	7.474	
Valuta omrekeningsverschillen	-7.276	389	
		16.594	7.864
<i>Verandering in werkkapitaal</i>			
Afname (toename) van voorraden	-5.678	-13.897	
Afname (toename) van vorderingen	-58.235	18.252	
Toename (afname) van schulden	-12.127	55.764	
		76.039	60.119
Kasstroom uit operationeel activiteiten		21.170	217.720
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>			
Verwerving van immateriële vaste activa	-	-	
Verwerving van materiële vaste activa	-231.723	-158.331	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-231.723	-158.331
<i>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>			
Verwerving van financiering	150.000	100.000	
Aflossing op financiering	-20.000		
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		130.000	100.000
Mutatie geldmiddelen		-80.553	158.331
<i>Verloop mutatie geldmiddelen</i>			
Geldmiddelen aan het begin van de periode		1.286.343	1.127.355
Mutatie geldmiddelen		-80.553	158.331
Koersverschillen op liquide middelen		-2.560	-401
Geldmiddelen aan het einde van de periode		1.203.229	1.286.343

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de geconsolideerde jaarrekening

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de geconsolideerde jaarrekening

Informatie over de rechtspersoon

Vestigingsadres en inschrijfnummer handelsregister

Stichting Bethlehem is feitelijk en statutair gevestigd op Burg. Lodderstraat 41, 4043 KL te Opeusden en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 69852324.

Algemene toelichting

De belangrijkste activiteiten van de rechtspersoon

De activiteiten van Stichting Bethlehem bestaan voornamelijk uit:

- het financieel en anderszins ondersteunen van evangelisatiewerk in Zuid-Afrika;
- het financieel en anderszins ondersteunen van zendingswerk in Zuid-Afrika;
- het onderhouden van contacten tussen zendingswerkers in Zuid-Afrika en hun thuisfront;
- het verzorgen van nieuwsbrieven van de betreffende zendingswerkers;
- het voorzien in materiële behoeften onder zendingswerkers en onder bevolking in het betreffende gebied;
- andere activiteiten die dienstig zijn aan het doel van de stichting.

Informatieverschaffing over schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening vormt de leiding van Stichting Bethlehem zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Informatieverschaffing over consolidatie

De in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen entiteiten betreft de Stichting Bethlehem en de NPO Bethlehem Mission in Zuid-Afrika. Er is sprake van horizontale consolidatie.

De consolidatiegrondslagen

In de consolidatie worden de financiële gegevens opgenomen van Stichting Bethlehem samen met andere rechtspersonen waarop zij overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin Stichting Bethlehem direct of indirect overheersende zeggenschap kan uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enige andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die direct kunnen worden uitgeoefend op balansdatum.

De andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft, worden voor 100% in de consolidatie betrokken.

Intercompany-transacties, intercompany-winsten en onderlinge vorderingen en schulden tussen de stichting en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen worden geëlimineerd, voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de Groep zijn gerealiseerd. Ongerealiseerde verliezen op intercompany-transacties worden ook geëlimineerd tenzij er sprake is van een bijzondere waardevermindering. Waarderingsgrondslagen van andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen zijn waar nodig gewijzigd om aansluiting te krijgen bij de geldende waarderingsgrondslagen voor de Groep.

Het verschil tussen het geconsolideerde- en het enkelvoudige eigen vermogen en het resultaat wordt veroorzaakt door horizontale consolidatie.

Algemene grondslagen voor verslaggeving

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, in het bijzonder RJ-Richtlijn 650 voor Fondsenwervende organisaties, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de nominale waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Toelichting inzake de vergelijkbaarheid met het voorgaande jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Omrekening van in vreemde valuta luidende bedragen

De posten in de jaarrekening van Stichting Bethlehem worden gewaardeerd met inachtneming van de valuta van de economische omgeving waarin de stichting haar bedrijfsactiviteiten voornamelijk uitoefent (de functionele valuta). De jaarrekening is opgesteld in euro's; dit is zowel de functionele als de presentatievaluta van Stichting Bethlehem.

De wijze van omrekening en de verwerking van valutakoersverschillen met betrekking tot transacties in vreemde valuta voor de balans

Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend in de functionele valuta tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de geconsolideerde staat van baten en lasten. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen van de balansposten van de NPO in Zuid Afrika komen ten gunste of ten laste van de reserve koersverschillen.

Niet-monetaire activa die volgens de verkrijgingsprijs worden gewaardeerd in een vreemde valuta worden omgerekend tegen de wisselkoers op de transactiedatum.

Niet-monetaire activa die volgens de actuele waarde worden gewaardeerd in een vreemde valuta worden omgerekend tegen de wisselkoers op het moment waarop de actuele waarde werd bepaald.

De wijze van omrekening en de verwerking van valutakoersverschillen met betrekking tot transacties in vreemde valuta

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de geconsolideerde jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum.

De wijze van omrekening en de verwerking van valutakoersverschillen met betrekking tot bedrijfsuitoefening in het buitenland

De consolidatie van de NPO in Zuid-Afrika van de in vreemde valuta gedurende de verslagperiode gedane transacties zijn in de geconsolideerde jaarrekening verwerkt tegen de gemiddelde koers over het boekjaar.

Grondslagen

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen.

Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde van het actief hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Materiële vaste activa

Overige materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Inzake de in het boekjaar verantwoorde investeringen met betrekking tot de kosten van groot onderhoud wordt het vervangen bestanddeel (component) gedesinvesteerd. Indien het vervangen bestanddeel voorheen niet afzonderlijk onderkend is als bestanddeel van het betreffende actief wordt voor de bepaling van de boekwaarde van de desinvestering de kostprijs van de vervanging en de historische afschrijvingstermijn van het betreffende actief als uitgangspunt gehanteerd.

Vorraden

Vorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere netto-opbrengstwaarde. Deze lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Groepsvermogen

De bestemmingsfondsen worden bepaald aan de hand van het saldo van inkomsten minus de lasten voor het betreffende doel en het saldo van eind vorig jaar van het desbetreffende fonds. Als het saldo van de inkomsten en uitgaven van het doel negatief is wordt geen bestemmingsfonds gevormd.

De inkomsten voor de bestemmingsfondsen betreffen de giften, collecten en andere bijdragen die door de gever geormerkt zijn voor het betreffende doel. De lasten voor de bestemmingsfondsen betreffen de lasten die gedurende het boekjaar zijn gemaakt voor het betreffende doel.

Bestemmingsreserves betreffen de door het bestuur bestemde gelden voor specifieke projecten.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

De bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Baten

De giften, collecten en bijdragen worden verantwoord in het jaar waar in de giften worden ontvangen. De giften die in december zijn gedaan via Mollie Payments en ontvangen worden in januari worden wel opgenomen in het jaar dat de giften zijn gegeven. De giften die in het jaar zijn toegezegd en gefactureerd worden eveneens opgenomen in het jaar dat de giften zijn gefactureerd.

Lonen

De aan het personeel verschuldigde beloningen worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de ge-

consolideerde staat van baten en lasten.

Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

Immateriële vaste activa inclusief goodwill en materiële vaste activa worden vanaf het moment dat het actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik afgeschreven over de geschatte economische levensduur/verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven.

Overige bedrijfskosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen op geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Toelichting op de geconsolideerde balans
Toelichting op de geconsolideerde balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

	<u>Overige immateriële vaste activa</u>
Boekwaarde per 1 januari 2021	5.297
Mutaties	
Investeringsen	-
Afschrijving	-1.110
Saldo mutaties	-1.110
Stand per 31 december 2021	
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	5.551
Cumulatieve afschrijvingen	-1.364
Boekwaarde per 31 december 2021/ 1 januari 2022	4.187
Mutaties	
Investeringsen	-
Afschrijving	-1.110
Saldo mutaties	-1.110
Stand per 31 december 2022	
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	5.551
Cumulatieve afschrijvingen	-2.474
Boekwaarde per 31 december 2022	3.077
	Overige im- materiële vaste activa
Afschrijvingspercentage	<u>20,00</u>

Materiële vaste activa

	Gebouwen en terreinen	Kantoor- meubilair	Vervoers- middelen	Overige materiële vaste activa	Vooruit- betalingen op vaste activa	Totale materiële vaste activa
Boekwaarde per 1 januari 2021	-	-	-	5.643	-	-
Mutaties						
Investerings	-	5.855	38.097	6.910	107.470	6.131
Afschrijving	-	-	-4.026	-2.338	-	-488
Koersresultaat	-	-219	-1.272	-258	-4.011	
Saldo mutaties	-	5.636	32.798	4.134	103.458	5.643
Stand per 31 december 2021						-
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	-	5.636	36.675	12.783	103.458	6.131
Cumulatieve afschrijvingen	-	-	-3.876	-2.826	-	-488
Boekwaarde per 31 december 2021/ 1 januari 2022	-	5.636	32.798	9.957	103.458	5.643
Mutaties						
Investerings	209.918	549	15.295	5.961	-	231.723
Afschrijving	-7.755	-902	-11.817	-2285	-	-22.760
Reclassificatie	103.345	-	-	-	-103.458	-
Koersresultaat	-12.629	-10	1.533	-1.669	-	-12.775
Saldo mutaties	298.367	363	5.011	2.007	-103.458	201.564
Stand per 31 december 2022						
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	300.747	6.175	52.614	17.075	-	376.611
Cumulatieve afschrijvingen	-7.755	-902	-15.006	-5.111	-	-28.775
Boekwaarde per 31 december 2022	292.992	5.273	37.608	11.964	-	347.837
Afschrijvings- percentage	4-10%	5-10%	25%	20%	-	

De vooruitbetalingen op vaste activa betroffen de betaling inzake de aankoop van een woning, waarvan de juridische levering in 2022 heeft plaatsgevonden.

Vlottende activa

Vorderingen

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
Overige vorderingen		
Overige vorderingen	<u>37.055</u>	<u>37.055</u>
Overige vorderingen		
Uit staande facturen	750	6.599
Nog te ontvangen giften Mollie Payments	6.676	5.456
Nog te ontvangen Bethlehem Foundation Canada	6.997	-
Nog te ontvangen Deputaatschap Zending en Evangelisatie	<u>58.799</u>	<u>25.000</u>
	<u>73.222</u>	<u>37.055</u>

De vorderingen hebben een resterende looptijd van ten hoogste één jaar.

Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

Groepsvermogen

Het eigen vermogen wordt in de toelichting bij de enkelvoudige balans nader toegelicht.

Het verschil tussen het geconsolideerde- en het enkelvoudige eigen vermogen wordt veroorzaakt door horizontale consolidatie.

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
Bestemmingsreserves		
Bestemmingsreserve uitzending zendingswerkers	25.000	100.000
Bestemmingsreserve nieuwe projecten	83.947	137.489
Bestemmingsreserve Zuid-Afrika	<u>533.583</u>	<u>218.034</u>
	<u>642.530</u>	<u>455.253</u>
	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€

Bestemmingsreserve uitzending zendingswerkers

Stand per 1 januari	100.000	100.000
Resultaatverdeling	<u>-75.000</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>25.000</u>	<u>100.000</u>

Deze bestemmingsreserve is gevormd voor de opleiding- en aanvangskosten van de uitzending van de zendingswerkers. Omdat in 2022 de uitzending van de eerste zendingswerker is afgerond en de uitzending van de tweede zendingswerker grotendeels is afgerond, is een groot deel van de reserve aangewend.

	€	€
Bestemmingsreserve nieuwe projecten		
Stand per 1 januari	137.489	150.000
Resultaatverdeling	<u>-53.543</u>	<u>-12.511</u>
Stand per 31 december	<u>83.947</u>	<u>137.489</u>

Deze bestemmingsreserve is gevormd voor het opstarten van nieuwe projecten in Zuid-Afrika. In 2022 is een deel aangewend voor de kosten van deze nieuwe projecten.

Bestemmingsreserve Zuid-Afrika

Stand per 1 januari	218.034	95.724
Resultaatverdeling	281.579	119.940
Valutaomrekenverschillen	<u>20.050</u>	<u>2.370</u>
Stand per 31 december	<u>519.664</u>	<u>218.034</u>

Deze bestemmingsreserve is gevormd voor het vermogen van de NPO Bethlehem Mission in Zuid-Afrika.

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€

Continuïteitsreserve

Continuïteitsreserve	<u>750.000</u>	<u>750.000</u>
	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€

Continuïteitsreserve

Stand per 1 januari	750.000	500.000
Resultaatverdeling	<u>-</u>	<u>250.000</u>
Stand per 31 december	<u>750.000</u>	<u>750.000</u>

De doelstelling is om een continuïteitsreserve aan te houden van maximaal de lasten in Zuid-Afrika en Nederland van ongeveer één jaar.

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€

Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfonds COVID-19	-	-
Bestemmingsfonds Garden of Hope	-	-
Bestemmingsfonds Gaarkeuken	-	-
Bestemmingsfonds Community hal Hammanskraal	<u>48.056</u>	<u>34.168</u>
	<u>48.056</u>	<u>34.168</u>

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
Bestemmingsfonds COVID-19		
Stand per 1 januari	-	20.175
Resultaatverdeling	<u>-</u>	<u>-20.175</u>
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>-</u>

Dit bestemmingfonds is ontstaan doordat de ontvangen giften, collecten en overige bijdragen met het oormerk COVID-19 hoger waren dan de kosten in 2020 voor dit doel. In 2021 zijn deze opbrengsten aangewend voor voedselpakketten.

Bestemmingsfonds Garden of Hope

Stand per 1 januari	-	12.354
Resultaatverdeling	<u>-</u>	<u>-12.354</u>
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>-</u>

Dit bestemmingfonds is ontstaan doordat de ontvangen giften, collecten en overige bijdragen met het oormerk 'Garden of Hope' hoger waren dan de kosten in 2020 voor dit doel. In 2021 waren de kosten hoger dan de opbrengsten en is het bestemmingsfonds aangewend voor de hogere kosten.

Bestemmingsfonds Gaarkeuken

Stand per 1 januari	-	6.715
Resultaatverdeling	<u>-</u>	<u>-6.715</u>
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>-</u>

Dit bestemmingfonds is ontstaan doordat de ontvangen giften, collecten en overige bijdragen met het oormerk 'Gaarkeuken' hoger waren dan de kosten in 2020 voor dit doel. In 2021 waren de kosten hoger dan de opbrengsten en is het bestemmingsfonds aangewend voor de hogere kosten.

Bestemmingsfonds Community hal

Stand per 1 januari	34.168	-
Resultaatverdeling	<u>13.889</u>	<u>34.168</u>
Stand per 31 december	<u>48.056</u>	<u>34.168</u>

Dit bestemmingfonds is ontstaan doordat de ontvangen giften, collecten en overige bijdragen met het oormerk 'Community hal' hoger waren dan de kosten in 2022 voor dit doel.

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
Wettelijke reserve omrekeningsverschillen		
Reserve omrekeningsverschillen	<u>9.231</u>	<u>7.038</u>

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
Reserve omrekeningsverschillen		
Stand per 1 januari	7.038	4.668
Valuta omrekeningsverschillen	<u>2.193</u>	<u>2.370</u>
Stand per 31 december	<u><u>9.231</u></u>	<u><u>7.038</u></u>

De reserve omrekeningsverschillen ontstaat doordat omrekening van activa en passiva van de NPO in Zuid-Afrika geschied op basis van de slotkoers per balansdatum. De baten en lasten over het boekjaar zijn omgerekend tegen de gemiddelde koers over het boekjaar.

Langlopende schulden

Stand per 1 januari	100.000	-	-
Aangegane financiering	150.000	100.000	
Aflossing	-20.000		
Gepresenteerd als kortlopende lening	<u>-50.000</u>	<u>-20.000</u>	-
Stand per 31 december	<u>180.000</u>	<u>80.000</u>	-

In 2021 is een lening ter grootte van 100.000 EUR ter financiering van een bedrijfswoning in Zuid-Afrika. Dit betreft een lineair aflosbare lening met een interest percentage van 1% op jaarbasis. Deze lening wordt in 5 jaar afgelost. Er zijn geen zekerheden gesteld.

In 2022 is een lening ter grootte van 150.000 EUR ter financiering van een bedrijfswoning in Zuid Afrika afgesloten. Dit betreft een lineair aflosbare lening met een interest percentage van 1% op jaarbasis. Deze lening wordt in 5 jaar afgelost. Er zijn geen zekerheden gesteld.

Kortlopende schulden

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		
Crediteuren	<u>15.965</u>	<u>11.173</u>
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	<u>2.880</u>	<u>11.099</u>
Overige schulden		
Accountantskosten	18.755	13.000
Reservering vakantiegeld	8.156	6.301
Nog te betalen lonen	16.221	33.575
Nog te betalen interest	3.712	2.966
Nog te betalen reiskosten	<u>-</u>	<u>-</u>
	<u><u>46.844</u></u>	<u><u>57.101</u></u>

Niet uit de balansblijvende verplichtingen

Bethlehem Mission is geregistreerd als non-profitorganisatie bij de Zuid Afrikaanse autoriteiten, specifiek de Department of Welfare. De organisatie kan in aanmerking komen voor vrijstelling van inkomstenbelasting in Zuid Afrika, vanwege haar non-profitactiviteiten. Deze vrijstelling wordt niet automatisch verleend en is aangevraagd bij de fiscale autoriteiten. Vooruitlopend op een beslissing heeft Bethlehem Mission gehandeld als zijn een non-profit organisatie en dientengevolge is geen inkomstenbelasting afgedragen, noch gereserveerd.

Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten
Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten

	Besteed aan doelstelling	Wervings- kosten	Kosten beheer en administratie	Totaal werkelijk 2022	Totaal 2021
Aankopen en verwervingen	387.907	25.169	-	413.075	225,988
Uitbesteed werk	27.802	-	29.384	57.186	28,609
Communicatie kosten	1.106	83.223	475	84.804	58,461
Personeelskosten	382.222	18.280	72.503	473.005	466,462
Huisvestingskosten	1.692	-	-	1.692	5,473
Kantoor en algemene kosten	53.836	2.294	49.764	105.894	48,138
Afschrijvingen	17.111	-	1.383	18.494	3,448
Totaal	871.675	128.965	153.509	1.154.150	836.579
Besteed tov ontvangen baten	70.6%	10.4%	12.4%		

Lonen

	2022	2021
Loonkosten Nederland	213.568	260.387
Loonkosten Zuid-Afrika	73.330	65.807
Bijdrage Deputaatschap Zending en Evangelisatie	-163.811	-143.159
	<u>157.087</u>	<u>183.033</u>

De loonkosten van de zendingswerkers in opleiding worden deels vergoed door het Deputaatschap Zending en Evangelisatie. Deze bijdrage is verwerkt als een bate van gelieerde organisaties in de staat van baten en lasten.

Gemiddeld aantal werknemers

2022

Gemiddeld aantal werknemers

2021

Gemiddeld aantal werknemers

Aantal

24,36

Aantal

16,75

In 2022 waren er 4,59 FTE werkzaam in Nederland (2021: 3,39).

Enkelvoudige jaarrekening
 Enkelvoudige balans per 31 december 2022
Enkelvoudige balans per 31 december 2022
 (Na voorstel resultaatverdeling)

	<u>31 december 2022</u>		<u>31 december 2021</u>	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Vaste activa				
<i>Immateriële vaste activa</i>				
Overige immateriële vaste activa		3.077		4.187
<i>Materiële vaste activa</i>				
Andere vaste bedrijfsmiddelen		4.000		3.305
Vlottende activa				
<i>Voorraad</i>				
Voorraad verkoopartikelen en promotiemateriaal		19.575		13.897
<i>Vorderingen</i>				
Overige vorderingen		73.222		37.005
<i>Liquide middelen</i>				
Rabobank		1.039.346		1.216.688
		<hr/>		<hr/>
Totaal activazijde		<u>1.139.220</u>		<u>1.275.132</u>

	<u>31 december 2022</u>		<u>31 december 2021</u>	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Stichtingsvermogen				
Bestemmingsreserves	108.947		237.489	
Continuïteitsreserve	750.000		750.000	
Bestemmingsfondsen	48.056		34.168	
Overige reserve	<u>-49.695</u>		<u>74.102</u>	
		857.308		1.095.758
Langlopende schulden				
Lening		180.000		80.000
Kortlopende schulden				
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	15.965		11.173	
Kortlopende deel langlopende schulden	50.000		20.000	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.880		11.099	
Overige schulden	<u>33.067</u>		<u>57.101</u>	
		101.912		99.374
Totaal passivazijde		<u><u>1.139.220</u></u>		<u><u>1.093.211</u></u>

Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2022

Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2022

	2022	2021
Baten		
Baten van particulieren	672.156	573.768
Baten van bedrijven	262.020	228.071
Baten van verbonden organisaties	283.323	182.794
<i>Subtotaal</i>	<u>1.217.499</u>	<u>984.633</u>
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten	15.669	4.837
Som der baten	1.233.168	989.570
Lasten		
Besteed aan doelstellingen	1.199.154	763.112
Wervingskosten	128.965	67.115
Kosten beheer en administratie	140.702	130.054
Som der lasten	1.468.821	960.282
Saldo voor financiële baten en lasten	-235.653	29.288
Saldo financiële baten en lasten	-2.827	-2.965
Saldo van baten en lasten	-238.480	26.323

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de enkelvoudige jaarrekening
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de enkelvoudige jaarrekening

Informatie over de rechtspersoon

Vestigingsadres en inschrijfnummer handelsregister

Stichting Bethlehem is feitelijk en statutair gevestigd op Burg. Lodderstraat 41, 4043 KL te Opheusden en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 69852324.

Algemene toelichting

Algemene grondslagen voor verslaggeving

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor micro- en kleine rechtspersonen, in het bijzonder RJK C-2 de Richtlijnen voor kleine fondsenwervende organisaties, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de nominale waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Voor zover posten uit de balans en staat van baten en lasten hierna niet nader zijn toegelicht, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten.

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten.

Toelichting op de enkelvoudige balans
Toelichting op de enkelvoudige balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

	<u>Overige immateriële vaste activa</u>
Boekwaarde per 1 januari 2021	5.297
Mutaties	
Investerings	-
Afschrijving	-1.110
Saldo mutaties	-1.110
Stand per 31 december 2021	
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	5.551
Cumulatieve afschrijvingen	-1.364
Boekwaarde per 31 december 2021/ 1 januari 2022	4.187
Mutaties	
Investerings	-
Afschrijving	-1.110
Saldo mutaties	-1.110
Stand per 31 december 2022	
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	5.551
Cumulatieve afschrijvingen	-2.474
Boekwaarde per 31 december 2022	3.077
	Overige im- materiële vaste activa
Afschrijvingspercentage	<u>20,00</u>

Materiële vaste activa

	Andere vaste bedrijfsmid- delen
	<u>€</u>
Boekwaarde per 1 januari 2021	<u>5.643</u>
Mutaties	
Investerings	-
Afschrijvingen	<u>-2.338</u>
Saldo mutaties	<u>-2.338</u>
Stand per 31 december 2021	
Aanschafwaarde	6.131
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-2.826</u>
Boekwaarde per 31 december 2021	<u>3.305</u>
Mutaties	
Investerings	968
Afschrijvingen	<u>-273</u>
Saldo mutaties	<u>695</u>
Stand per 31 december 2022	
Aanschafwaarde	7.099
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-3.099</u>
Boekwaarde per 31 december 2022	<u>4.000</u>
	Andere vaste bedrijfsmid- delen
Afschrijvingspercentage	<u>20,00</u>

Vlottende activa

Vorderingen

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
Overige vorderingen		
Overige vorderingen	<u>37.055</u>	<u>37.055</u>
Overige vorderingen		
Nog te ontvangen bedragen uit facturatie	750	6.600
Nog te ontvangen giften Mollie Payments	6.676	5.455
Nog te ontvangen Bethlehem Foundation Canada	6.997	-
Nog te ontvangen Deputaatschap Zending en Evangelisatie	<u>58.799</u>	<u>25.000</u>
	<u>73.222</u>	<u>37.055</u>

De vorderingen hebben een resterende looptijd van ten hoogste één jaar.

Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

Stichtingsvermogen

In onderstaand overzicht is het verloop van het stichtingsvermogen weergegeven:

	Bestem- mingsreser- ves	Continuïteitsr eserve	Bestem- mings- fondsen	Overige reser- ve	Totaal
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2022	<u>237.489</u>	<u>750.000</u>	<u>34.168</u>	<u>74.102</u>	<u>1.095.758</u>
Mutatie uit resultaatverdeling					
Uit resultaatverdeling	<u>-128.542</u>	<u>-</u>	<u>13.889</u>	<u>-123.797</u>	<u>-238.450</u>
Stand per 31 december 2022	<u>108.947</u>	<u>750.000</u>	<u>48.056</u>	<u>-49.695</u>	<u>857.308</u>

Voor een toelichting op de bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening.

Het verschil tussen het geconsolideerde- en het enkelvoudige eigen vermogen wordt veroorzaakt door horizontale consolidatie.

Langlopende schulden

Stand per 1 januari	100.000	-	-
Aangegane financiering	150.000	100.000	
Aflossing	-20.000	-	
Gepresenteerd als kortlopende lening	<u>-50.000</u>	<u>-20.000</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>180.000</u>	<u>80.000</u>	<u>-</u>

In 2021 is een lening ter grootte van 100.000 EUR ter financiering van de bedrijfswoning in Zuid-Afrika. Dit betreft een lineair aflosbare lening met een interest percentage van 1% op jaarbasis. Deze lening wordt in 5 jaar afgelost. Er zijn geen zekerheden gesteld.

In 2022 is een lening ter grootte van 150.000 EUR ter financiering van een bedrijfswoning in Zuid Afrika afgesloten. Dit betreft een lineair aflosbare lening met een interest percentage van 1% op jaarbasis. Deze lening wordt in 5 jaar afgelost. Er zijn geen zekerheden gesteld.

Kortlopende schulden

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		
Crediteuren	<u>11.173</u>	<u>11.173</u>
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	<u>2.880</u>	<u>11.099</u>
Overige schulden		
Accountantskosten	18.755	13.000
Reservering vakantiegeld	8.156	7.561
Nog te betalen lonen	2.444	33.575
Nog te betalen interest	3.712	2.965
Nog te betalen reiskosten	<u>-</u>	<u>-</u>
	<u>33.067</u>	<u>57.101</u>

Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten
Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten

	Besteed aan doelstelling	Wervings- kosten	Kosten beheer en administratie	Totaal 2022	Totaal 2021
Afdrachten aan verbonden (internationale) organisaties	941.040	-	-	941.040	427,774
Aankopen en verwervingen	-	25-169	-	25.169	-
Uitbesteed werk	-	-	25.361	25.361	27,339
Communicatie kosten	1.106	83.223	137	84.466	58,461
Personeelskosten	249.806	18.280	65.723	333.808	397,277
Huisvestingskosten	-	-	-	-	-
Kantoor en algemene kosten	7.203	2.294	48.098	57.594	45,982
Afschrijvingen	-	-	1.383	1.383	3,448
Totaal	1.199.154	128.965	140.702	1.468.821	960,282

Lonen

	2022	2021
Loonkosten Nederland	247.568	260.387
Bijdrage Deputaatschap Zending en Evangelisatie	-163.811	-143.159
	<u>83.757</u>	<u>117.228</u>

De loonkosten van de zendingswerkers in opleiding worden deels vergoed door het Deputaatschap Zending en Evangelisatie. Deze bijdrage is verwerkt als een bate van gelieerde organisaties in de staat van baten en lasten.

Gemiddeld aantal werknemers

2022

	Aantal
Gemiddeld aantal werknemers	4,59

2021

	Aantal
Gemiddeld aantal werknemers	3,39

Alle medewerkers zijn werkzaam in Nederland in zowel 2022 als 2021.

Opheusden, 23 mei 2023
Stichting Bethlehem

J.A. Weststrate
Voorzitter

G.R. van Leeuwen
Secretaris

J.H. Pap
Penningmeester

C.W. van de Steeg
Lid

P. Hoogendijk
Lid

D.M.P. van de Merwe
Lid

M.M.J. Weststrate
Lid